

Σχεδιασμός και βελτιστοποίηση περιβαλλοντικών συστημάτων I

Μάθημα 7^ο

*(Αξιολόγηση Επενδυτικών Σχεδίων-
Οικονομικοί Όροι)*

Δρ. Ιψάκης Δημήτρης

Χημικός Μηχανικός, Έκτακτο Διδακτικό Προσωπικό ΠΔΜ

Εισαγωγή

- Μία από τις βασικές αρχές της οικονομικής διαχείρισης (*financial management*) είναι πως η αξία του χρήματος μεταβάλλεται με τον χρόνο.
- Ο κυριότερος λόγος της μείωσης της αξίας του χρήματος είναι ο πληθωρισμός.
- Οι έννοιες που θα συζητήσουμε είναι:
  - **Απλό και Σύνθετο Επιτόκιο (V)**
  - **Καθαρή Παρούσα Αξία (NPV)**
  - **Δείκτης Κερδοφορίας (PI)**
  - **Ισοδύναμο Ετήσιο Κόστος και Ισοδύναμο Πάγιο Κεφάλαιο**

Απλό Επιτόκιο (V)

$$V_t = V_o (1 + \varepsilon * t)$$

Αξία χρηματικού ποσού
στον χρόνο $t=1,2,3,\dots$

Αρχικό χρηματικό ποσό
στον χρόνο $t=0$

Επιτόκιο, %

Δηλαδή, εάν επενδυθούν $V_o=1000\text{€}$ με επιτόκιο $\varepsilon=10\%$ τότε στον χρόνο $t=10$, $V_t=V_{10}=V_o(1+0.1*10)=2000\text{€}$

Σύνθετο Επιτόκιο (V)

$$V_t = V_o (1 + \varepsilon)^t$$

Αξία χρηματικού ποσού
στον χρόνο $t=1,2,3,\dots$

Αρχικό χρηματικό ποσό
στον χρόνο $t=0$

Επιτόκιο, %

Δηλαδή, εάν επενδυθούν $V_o=1000\text{€}$ με επιτόκιο $\varepsilon=10\%$ τότε στον χρόνο $t=10$, $V_t=V_{10}=V_o(1+0.1)^{10}=2593.7 \text{ €}$

Επομένως, το σύνθετο επιτόκιο λαμβάνει υπόψη όχι μόνο την αρχική χρηματική αξία (V_o) αλλά και όλες τις επόμενες ($V_{1\dots t-1}$)

Καθαρή Παρούσα Αξία (Net Present Value)

- Κάθε επένδυση συνεπάγεται μία αρχική δαπάνη η οποία επιφέρει μία συνεχή (ιδανικά πάντα μιλάμε) ροή εσόδων για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.
- Προκειμένου να δούμε αν η επένδυση επιφέρει κέρδη ή ζημίες θα πρέπει οι χρηματικές ροές (cash flows, CFs) να αναχθούν στο ίδιο χρονικό σημείο.
- Το αποτέλεσμα αυτό καλείται **Καθαρή Παρούσα Αξία (NPV).**

$$NPV = \sum_{k=0}^n \frac{CF_k}{(1 + \rho)^k}$$

Η χρηματική ροή

Απαιτούμενος ρυθμός επιστροφής
(rate of return).

Κάποιες φορές αναφέρεται και ως
εσωτερικός ρυθμός επιστροφής
(internal rate of return, IRR)

Η χρονική περίοδος k (1,2,3..)

Για k=0 το CF περιλαμβάνει μόνο την δαπάνη
(δηλαδή την αγορά του εξοπλισμού, Total C_{BM})

Καθαρή Παρούσα Αξία (Net Present Value)

$$NPV = \sum_{k=0}^n \frac{CF_k}{(1 + \rho)^k}$$

Η χρηματική ροή

Απαιτούμενος ρυθμός επιστροφής
(rate of return).

Κάποιες φορές αναφέρεται και ως
εσωτερικός ρυθμός επιστροφής
(internal rate of return, IRR)

Η χρονική περίοδος k (1,2,3..)

Για $k=0$ το CF περιλαμβάνει μόνο την δαπάνη
(δηλαδή την αγορά του εξοπλισμού, $Total C_{BM}$)

- **$NPV > 0$ Το εγχείρημα πρέπει να προχωρήσει καθώς θα έχουμε κέρδη.**
- **$NPV < 0$ Το εγχείρημα πρέπει να απορριφθεί καθώς θα έχουμε ζημία.**
- **$NPV = 0$ Το εγχείρημα είναι οριακά αποδεκτό.**

Δείκτης Κερδοφορίας (Profitability Index, PI)

$$PI = \frac{\sum_{k=1}^n \frac{CF_k}{(1+\rho)^k}}{CF_0}$$

Η χρηματική ροή για τις
χρονικές περιόδους k (1,2,3..)

Για k=0 το CF περιλαμβάνει μόνο την δαπάνη

Ουσιαστικά, το PI πρέπει να είναι
μεγαλύτερο ή ίσο το 1.....

Ισοδύναμο Ετήσιο Πάγιο Κόστος/Κεφάλαιο (CC)

- Ο μηχανολογικός εξοπλισμός απαιτεί δέσμευση κεφαλαίων για την αγορά τους. Βέβαια, μετά το τέλος της περιόδου χρήσης τους έχουν μικρή υπολειμματική αξία (περίπου 10%).
- Επιπλέον κατά την διάρκεια λειτουργίας τους, υπάρχει και ένα **λειτουργικό κόστος το οποίο και αυξάνει με την παλαίωση του εξοπλισμού.**
- Για να εξεταστεί η αντικατάσταση ενός μηχανολογικού εξοπλισμού **θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το πάγιο και το λειτουργικό κόστος.**

$$CC = \left\{ P - SV_n \cdot \left[\frac{1}{(1 + \varepsilon)^n} \right] \right\} \cdot \frac{\varepsilon(1 + \varepsilon)^n}{(1 + \varepsilon)^n - 1}$$

Ισοδύναμο ετήσιο πάγιο κεφάλαιο

Τιμή αγοράς εξοπλισμού

Υπολειμματική Αξία στο Έτος n

Επιτόκιο (ε) και έτος (n)

Ισοδύναμο Ετήσιο Λειτουργικό Κόστος (OC)

- Ο μηχανολογικός εξοπλισμός απαιτεί δέσμευση κεφαλαίων για την αγορά τους. Βέβαια, μετά το τέλος της περιόδου χρήσης τους έχουν μικρή υπολειμματική αξία (περίπου 10%).
- Επιπλέον κατά την διάρκεια λειτουργίας τους, υπάρχει και ένα **λειτουργικό κόστος το οποίο και αυξάνει με την παλαίωση του εξοπλισμού.**
- Για να εξεταστεί η αντικατάσταση ενός μηχανολογικού εξοπλισμού **θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το πάγιο και το λειτουργικό κόστος.**

$$OC = \left\{ \sum_{k=1}^n OC_k \left[\frac{1}{(1+\varepsilon)^k} \right] \right\} \cdot \frac{\varepsilon(1+\varepsilon)^n}{(1+\varepsilon)^n - 1}$$

Ισοδύναμο ετήσιο
λειτουργικό κόστος

$$EUAC = CC + OC$$

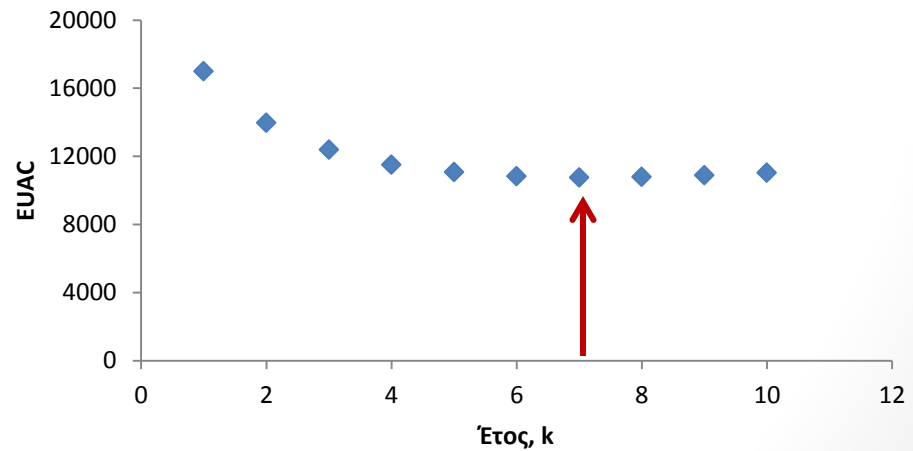
Επιτόκιο (ε) και έτος (k, n)

Παράδειγμα 5.8 σελ. 118

Έτος, k	CC	OC	ΕΥΑC
1	13000	4000	17000
2	9976.744	4000	13976.74
3	8039.597	4345.572	12385.17
4	6754.975	4757.003	11511.98
5	5892.153	5178.664	11070.82
6	5227.62	5592.354	10819.97
7	4762.027	5990.63	10752.66
8	4420.577	6370.133	10790.71
9	4161.693	6729.357	10891.05
10	3960.415	7067.75	11028.17

ΕΥΑC

Ανασκόπηση 7^{ου} Μαθήματος

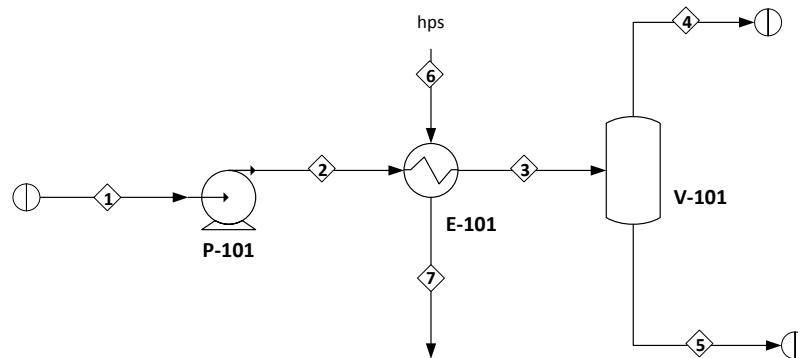

- *Οι έννοιες που αναλύσαμε ήταν:*
  - **Απλό και Σύνθετο Επιτόκιο (V)**
  - **Καθαρή Παρούσα Αξία (NPV)**
  - **Δείκτης Κερδοφορίας (PI)**
  - **Ισοδύναμο Ετήσιο Κόστος και Ισοδύναμο Πάγιο Κεφάλαιο**
- *Παραδείγματα εκτίμησης των παραπάνω οικονομικών όρων.*

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

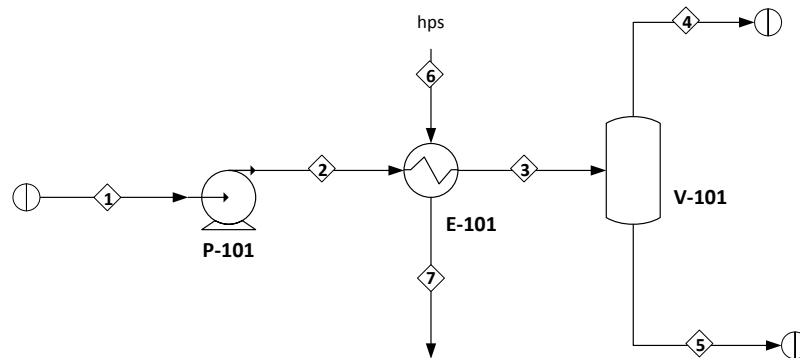

Ρεύμα	1	2	3	4	5	6/hps	7
Θερμοκρασία, οC	25	25.14	80	80	80	254	253.2
Πίεση, atm	1	5	5	5	5	42.5	42.5
Παροχή Μάζας, kg/h	4000	4000	4000	2400	1600	1000	1000
Γραμμομοριακή Ροή, kgmol/h	128.8	128.8	128.8	39.94	88.86	55.5	55.5
Ογκομετρική Παροχή, m ³ /h (STP)	4.588	4.588	4.588	2.985	1.603	1	1
Κλάσματα Μάζας (mass fractions)							
WATER (A)	0.4	0.4	0.4	0	1	1	1
1-PROPANOL (B)	0.6	0.6	0.6	1	0	0	0

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

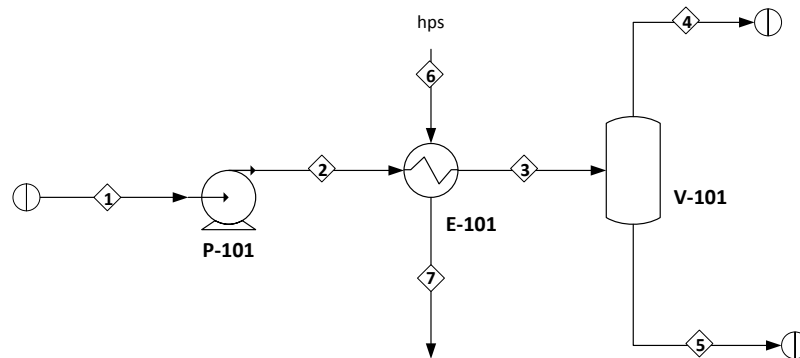

Αντλία	P-101
Ογκομετρική Παροχή, m ³ /h	4.588
Πυκνότητα Ρευστού, kg/m ³	857.7
Τύπος Αντλίας	Φυγοκεντρική Αντλία 1 βαθμίδας, Στροφές 3600rpm
Υλικό Κατασκευής	SS 304
Θερμοκρασία Εισόδου, οC	25
Θερμοκρασία Εξόδου, οC	25.14
Πίεση Εισόδου, atm	1
Πίεση Εξόδου, atm	5
Μανομετρικό Ύψος, m	48.19

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

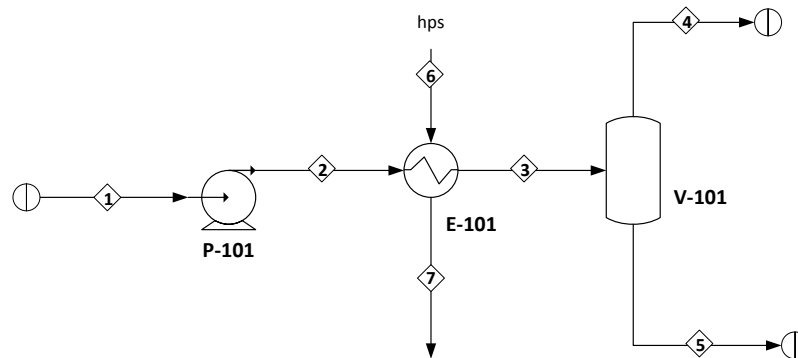

Εναλλάκτης	E-101
Ογκομετρική Παροχή, m ³ /h	4.588
Τύπος Εναλλάκτη	Fixed Head
Επιφάνεια Εναλλαγής Θερμότητας, m ²	60.32
Υλικό Κατασκευής	SS 304
Θερμοκρασία Εισόδου, οC	25.14
Θερμοκρασία Εξόδου, οC	80
Πίεση Εισόδου, bar	5
Πίεση Εξόδου, bar	5

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

Δοχείο Διαχωρισμού

V-101

Ογκομετρική Παροχή, m^3/h

4.588

Χρόνος παραμονής, h

0.25

Ύψος, m

3

Διάμετρος, m

0.7

Υλικό Κατασκευής

SS 316 Clad

Πίεση Εισόδου, bar

5

Πίεση Εξόδου, bar

5

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

- α) Να κοστολογήσετε τον εξοπλισμό που αποτελείται από 1 φυγοκεντρική αντλία, 1 εναλλάκτη κελύφους-σωλήνων και 1 κατακόρυφο δοχείο πίεσης/διαχωρισμού για το έτος 2005. Θα βρείτε ξεχωριστά το κόστος για κάθε εξοπλισμό στο έτος 2005 και στην συνέχεια θα το αθροίσετε.

Απάντηση: Total C_{BM} =71256.4\$

*Η επίλυση πραγματοποιήθηκε μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και αξιοποιήθηκαν δεδομένα από το βιβλίο.

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

- β) Να προσδιορίσετε το συνολικό πάγιο κόστος επένδυσης (*Total Fixed Capital Investment*) με βάση τους 2 τρόπους που σας δίνονται

Α' τρόπος: $Total FCI = 1.2 * Total C_{BM} = 1.2 * 71256.4 = 85507.7\$$

Β' τρόπος: $Total FCI = 424474.6\$$ (βλ. Επόμενη διαφάνεια με τον συνολικό πίνακα)

*Η επίλυση πραγματοποιήθηκε μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και αξιοποιήθηκαν δεδομένα από το βιβλίο.

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Direct Costs (DC)			
Total Equipment Costs (CBM)	Simulated		71256.44
Installation Costs	47%CBM		33490.53
Instrumentation and Control	36%CBM		25652.32
Piping	68%CBM		48454.38
Insulations	8%CBM		5700.516
Electrical	11%CBM		7838.209
Building and Services	18%CBM		12826.16
Land Improvements	10%CBM		7125.644
Service Facilities	70%CBM		49879.51
Land	6%CBM		4275.387
Indirect Costs (IC)			
Engineering and Supervision	33%CBM		23514.63
Construction Expenses	41%CBM		29215.14
Other Costs (OC)			
Legal Fees	4%CBM		2850.258
Contractor's Fees	22%CBM		15676.42
Contingencies	44%CBM		31352.84
Total Costs			
Fixed Capital Investment (FCI)	DC+IC+OC		369108.4
Working Capital (IW)	15%FCI*		55366.26
Total Fixed Capital Investment (FCI*)	FCI+IW		424474.6

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

- γ) Να υπολογίσετε το συνολικό κόστος παραγωγής (TPC). Το κόστος πρώτων υλών C_{RM} (ρεύμα 1) είναι 8\$/kg, οι βοηθητικές παροχές C_{UT} συνοψίζονται στο ρεύμα 6 που αφορά ατμό υψηλής πίεσης (hrs) με κόστος 16.64\$/t, το σύνολο των εργαζομένων C_{OL} είναι 5 με ετήσιο μισθό 20000 \$/yr, τα απόβλητα συνοψίζονται στο ρεύμα 5 με κόστος 36\$/t. Η λειτουργία της μονάδας είναι 91.7% του έτους (περίπου 8030hrs δηλαδή).

A' τρόπος: $TPC=3.22*10^8$ \$/yr

B' τρόπος: $TPC=2.65*10^8$ \$/yr (βλ. Επόμενη διαφάνεια με τον συνολικό πίνακα)

*Η επίλυση πραγματοποιήθηκε μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και αξιοποιήθηκαν δεδομένα από το βιβλίο.

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

A. Direct Production Costs			
1. Raw Materials and Utilities	CRM+CUT		2.57E+08
2. Labor	COL		100000
3. Supervision	15%A2	15% of Labor	15000
4. Maintenance	5%IF	5% of FCI	55366.257
5. Operating Supplies	15%A4	15% of Maintenance	8304.9386
6. Laboratory	10%A2	10% of Labor	10000
		1% of the sum (Labor+supervision+maintenance +operating supplies+laboratory)	
7. Overheads	1%(A1-A6)		2572804.2
Total Direct Production Costs (DPC)	Sum of A1-A7		259853225
B. Annual Fixed Costs			
1. Total Taxes	1%IF	1% of FCI	3691.0838
2. Insurances	1%IF	1% of FCI	3691.0838
3. Depreciation	10%IF	10% of FCI	36910.838
4. Contingencies	60%(A2+A3+A4)	60% of the sum (insurances+ depreciation+contigencies)	102219.75
Total Annual Fixed Costs (AFC)	Sum of B1-B4		146512.76
C. General Costs			
1. Administration	20%A2	20% of Labor	20000
		2% of the sum (Labor+supervision+maintenance +operating supplies+laboratory)	
2. Marketing	2%(A1-A6)		5145608.4
3. Interests	8%(B3)	8% of Depreciation	2952.867
Total General Costs (TGC)	Sum of C1-C3		5168561.3
Total Annual Production Cost (TPC)	DPC+AFC+TGC		2.65E+08

Fixed Capital Investment (FCI)	DC+IC+OC	369108.4
--------------------------------	----------	----------

*Από προηγούμενο
πίνακα.*

Άσκηση Κοστολόγησης Διαγράμματος Ροής

Σας δίνεται το παρακάτω διάγραμμα ροής μαζί με τους πίνακες ισοζυγίων μάζας και εξοπλισμού. Καλείστε να απαντήσετε και να λύσετε τα παρακάτω ερωτήματα:

- δ) Να προσδιορίσετε τους οικονομικούς όρους *Gross Profit* και *Net Profit* για $t=26\%$ και *NPV* όταν το $\rho=0.05$ και $k=20\text{yrs}$. Η τιμή πώλησης του προϊόντος στο ρεύμα 4 είναι $18\$/\text{kg}$.

Α' τρόπος:

***Gross Profit*= $0.1*10^8$ \$/yr, *Net Profit* = $0.25*10^8$ \$/yr, *NPV*($k=20$)= $2.28*10^8$ \$**

Β' τρόπος:

***Gross Profit*= $0.34*10^8$ \$/yr, *Net Profit*= $0.81*10^8$ \$/yr, *NPV*($k=20$)= $7.53*10^8$ \$**

*Η επίλυση πραγματοποιήθηκε μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και αξιοποιήθηκαν δεδομένα από το βιβλίο.

Σχεδιασμός και βελτιστοποίηση περιβαλλοντικών συστημάτων I

Μάθημα 7^ο

*(Αξιολόγηση Επενδυτικών Σχεδίων-
Οικονομικοί Όροι) -ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ*

Δρ. Ιψάκης Δημήτρης

Χημικός Μηχανικός, Έκτακτο Διδακτικό Προσωπικό ΠΔΜ